

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та музично-інструментального виконавства

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. О. А. Устименко-Косоріч

« 31 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Додатковий музичний інструмент

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 025 Музичне мистецтво
освітня-програма/програми Музичне мистецтво
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв
« 31 » серпня 2020 р.

Голова Руденко О.Ф.

Суми – 2020

Розробники:

Стахевич Галина Олександрівна – кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Єрьоменко Наталія Олександрівна – викладач кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та музично-інструментального виконавства

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Єременко О.В., доктор педагогічних наук, професор

_____ (підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Магістр	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
2-й		2-й	
Лекції			
-		-	
Практичні, семінарські			
48 год.		10 год.	
Лабораторні			
-		-	
Самостійна робота			
100 год.		138 год.	
Консультації:			
2		2	
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 150			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Опанування студентом навичок гри на музичному інструменті, який можна застосовувати у навчальному процесі, майбутній музично-педагогічній та виконавській діяльності.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна передбачає опанування студентом техніки гри на додатковому музичному інструменті, розвиток музичних здібностей студентів, формування сценічної культури й артистизму та виховання естетичних смаків та ціннісних орієнтацій студентів.

Для успішного освоєння навчального курсу «Додатковий музичний інструмент» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок з таких дисциплін: «Основний музичний інструмент», «Додатковий музичний інструмент», «Сольфеджіо», «Гармонія», «Теорія музики», «Ансамбль», «Всесвітня історія музичної культури», «Історія музичного виконавства» відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво.

3. Результати навчання за дисципліною

Курс забезпечує вдосконалення навичок гри на музичному інструменті; поглиблює знання про засоби музичної виразності, елементи музичного мовлення, аплікатуру, штрихи, будову та драматургію музичних творів; розширює знання про історичні передумови розвитку музичного мистецтва та виконавської техніки гри на інструменті, специфіку музики різних стилів та жанрів, композиторів та їх творчий спадок.

<p>Знання особливостей: структури музичного твору; будови драматургічної концепції; штрихового, динамічного та метро-ритмічного виконання. Уміння: визначати характер і художню концепцію музичного твору та практично її відтворювати. Комунікація: емоційне відтворення художнього змісту творів під час виконання перед слухачами.</p>	<p>ПРН 1</p>	<p>Володіти професійними навичками виконавської (диригентської) та творчої діяльності.</p>
<p>Знання: особливостей музичних стилів та жанрів певної доби та епохи. Уміння: здійснювати музичний аналіз виконуваних творів; виявляти особливості форми, розкриття драматургічної будови твору та його художнього змісту.</p>	<p>ПРН 4</p>	<p>Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.</p>
<p>Знання: змісту художньої твору та його мистецько-виконавської інтерпретації, виконавсько-технічних прийомів та художньо-виразних засобів, які використовуються для розкриття драматургії твору. Уміння: визначати та емоційно відтворювати драматургічну концепцію музичного твору.</p>	<p>ПРН 5</p>	<p>Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію</p>
<p>Знання про: засоби музичної виразності; складові аналізу музичних творів; взаємозв'язок та міжпредметні зв'язки. Уміння: обґрунтувати використання тих чи інших засобів музичної виразності під час практичного-аналітичного розбору та художнього виконання твору. Комунікація: практично використовувати знання й уміння та можливість обґрунтувати власну інтерпретацію твору.</p>	<p>ПРН 7</p>	<p>Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських та музикознавчих інтерпретацій.</p>

<p>Знання: музичні поняття та терміни, їх характеристики та категорії художніх засобів виразності.</p> <p>Уміння: використовувати знання на практиці під час розбору, розучування та виконання музичних творів.</p>	<p>ПРН 7</p>	<p>Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p>
<p>Знання про: особливості роботи над музичним твором та його складовими; художні засоби виразності, що використані в музичних творах; складові самоаналізу.</p> <p>Уміння: практично застосовувати знання під час самостійної роботи; організувати самостійну роботу над музичним твором із високим рівнем якісного підходу; використовувати навички самоаналізу для визначення та усунення недоліків.</p> <p>Комунікація: можливість підвищення якості роботи під час занять із педагогом та під час самостійної роботи над музичними творами</p>	<p>ПРН 12</p>	<p>Здатність здійснення самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, критичності і самокритичності у професійній діяльності.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент має повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, може вільно виконувати музичні твори, передбачені навчальною програмою; виявляє креативність у розумінні та творчому використанні набутих знань та умінь. Швидко опрацьовує та засвоює музичний матеріал, та виконує музичні твори.
82 – 89	Студент виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує музичні твори, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Швидко опрацьовує та засвоює музичний матеріал та виконує музичні твори. Але у грі наявні декілька незначних помилок.
74 – 81	Студент виявляє повні знання із дисципліни, успішно виконує музичні твори, виявляє здатність до самостійного оновлення знань. Помірно опрацьовує та засвоює музичний матеріал, але під час виконання наявні декілька суттєвих помилок.
64 – 73	Студент виявляє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Опанування музичного матеріалу відбувається у повільній формі, але студент спроможний подолати виникаючі питання під час роботи над твором за допомогою викладача. Під час виконання можливі дві-три суттєві помилки.
60 – 63	Студент виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності. Опанування музичного матеріалу відбувається у повільній формі, але студент спроможний подолати виникаючі питання під час роботи над твором за допомогою викладача. Під час виконання можливі декілька суттєвих помилок.
35 – 59	Виконання студента музичних творів поверхове та фрагментарне, може не відповідати стилістиці епохи та жанру, що зумовлюється початковими уявленнями про музику. Оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
1 – 34	Виконання студента музичних творів поверхове, фрагментарне, не відповідає стилю та художньому образу, що зумовлюється початковими уявленнями про музику. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО з повторним навчанням за програмою відповідної дисципліни.

Розподіл балів

Поточний контроль				Разом	Сума
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2			
T 1.1	T 2.1	T 2.2	T 2.3		
Поточний контроль				80	100
20	20	20	20		
Контроль самостійної роботи				20	
5	5	5	5		

T 1.1, T 1.2 ... T 2.4 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути: прослуховування, залік, виконання під час концерту.

6. Програма навчальної дисципліни

1. Розділ 1. Робота над розучуванням музичного твору та вдосконаленням техніки гри.

2. Розділ 2. Вдосконалення навичок інтерпретації та сценічно-виконавської майстерності.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Курс зорієнтовано на професійну підготовку виконавця, який повинен покращити основи виконавства, вміти правильно визначити та розкрити художній зміст творів за допомогою відповідних засобів музичної виразності, бути готовим до самостійної виконавської і педагогічної діяльності.

Вивчення курсу передбачає, що студент підвищить рівень музично-виконавських вмінь; осягне найбільш типові риси музики різних жанрів, стилів, епох, національних шкіл та художніх напрямків; розширить знання про музичний інструмент, особливості виконання на ньому та зміцнить власні навички гри.

Опрацювання музичного матеріалу та робота над музичними творами відбувається у таких формах проведення занять з музичного інструменту:

- індивідуальні практичні заняття з викладачем;
- індивідуальна самостійна робота;
- виконавська практика.

Програмні вимоги курсу передбачають освоєння двох різнохарактерних творів за вибором на семестр.

Розділ 1. Робота над розучуванням музичного твору та вдосконаленням техніки гри.

Тема 1.1. Опанування загальними фактурними формулами (гами, арпеджіо, акорди).

Студент повинен засвоїти: гами (мажорні, мінорні, хроматичні в октаву, терцію, дециму в прямому та протилежному русі), арпеджіо (короткі, довгі) з оберненнями в прямому русі, акорди мажорних та мінорних тризвуків з оберненнями, домінантсептакорди з оберненнями, зменшені септакорди. Робота над етюдом.

Розділ 2. Вдосконалення навичок інтерпретації та сценічно-виконавської майстерності.

Тема 2.1. Робота над творами великої форми (сонатини, рондо, варіації).

Ознайомлення з сонатиною як різновидом великої форми. Особливості її побудови і виконання. Знайомство з варіаціями, особливостями їх побудови та виконання. Ознайомлення з рондо, як різновидом великої форми. Особливості його побудови та виконання.

Тема 2.2. Робота над поліфонічними творами.

Ознайомлення з поліфонічними творами, різновидами поліфонії. Особливості її побудови та виконання. Робота над плавністю голосоведіння та художнім образом барокових поліфонічних творів.

Тема 2.3. Робота над п'єсами

Ознайомлення з п'єсами різних жанрів та форм. Аналіз їх стильових та жанрових особливостей, які проявляються у виборі композитором композиційної будови, музичних засобів виразності та побудови драматургії твору.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі					
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.		Самост.р	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р
Розділ 1. Робота над розучуванням музичного твору та вдосконаленням техніки гри.												
Тема 1.1. Опанування загальними фактурними формулами (гами, арпеджіо, акорди).	35		10			25	32		2			30
Розділ 2. Вдосконалення навичок інтерпретації та сценічно-виконавської майстерності												
Тема 2.1. Робота над творами великої форми (сонатини, рондо, варіації).	37		12			25	38		2			36
Тема 2.2. Робота над поліфонічними творами.	37		12			25	39		3			36
Тема 2.3. Робота над п'єсами	41		14		2	25	41		3		2	36
Усього годин	150		48		2	100	150		10		2	138

Теми практичних (індивідуальних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Опанування загальними фактурними формулами.	10	2
2	Робота над творами великої форми	12	2
3	Робота над п'єсами	12	3
4	Робота над поліфонічними творами	14	3
Разом		48	10

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Опанування загальними фактурними формулами.	25	30
2	Робота над творами великої форми	25	36
3	Робота над п'єсами	25	36
4	Робота над поліфонічними творами	25	36
Разом		100	138

8. Рекомендовані джерела інформації (з фортепіано)

Основна література

1. Виноградов Г. На пути к творческому «раскрепощению» студента. Теория и история музыкального исполнительства: сб. науч. трудов. Киев: КГК, 1989. С. 10-22.
2. Деменко Б. Работа піаніста над поліритмічними труднощами. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 51–61.
3. Захарченко Т. Методические рекомендации по изучению сформированности навыков чтения нот с листа у студентов муз.-пед. факультета (на материале песен школьного репертуара). Сумы: СГПИ, 1989. 20 с.
4. Кабалевський Д. Б. Про трьох китів та про інші цікаві речі. – К.: Муз. Україна, 1973. – 190 с.
5. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику. – К.: Муз. Україна, 1982. – 320 с.
6. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах (клавикорд, клавесин, форте'яно) XIV-XVIII ст. Київ: Освіта України, 2010. 415с.
7. Корженевський А. До питання про специфіку мислення музиканта-виконавця. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 29-40.
8. Лігус О. М. Українська фортепіанна музика XIX – початку XX ст. у контексті європейського романтизму (жанрово-стильова динаміка) : монографія / О. М. Лігус. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 224 с.
9. Організація самостійної роботи над художньою інтерпретацією музичних творів: методичні рекомендації для студентів-заочників музично-педагогічних факультетів / укладач Г. Падалка. Київ: РУМК, 1991. 36 с.
10. Падалка Г. Педагогіка мистецтва: теорія та методика викладання мистецьких дисциплін. Київ: Освіта України, 2008. 274 с.
11. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. 116 с.
12. Содержание и организация самостоятельной работы студентов: метод. рекомендации по обучению игре на фортепиано для студентов и преподавателей музыкально-педагогических факультетов / сост. Л. Макарова. Сумы: СГПИ, 1998. 20 с.
13. Ткач О. Деякі проблеми теорії музично-педагогічної діагностики. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 41-50.
14. Формування самостійності майбутнього вчителя музики в класі основного інструмента: методичні рекомендації для викладачів і студентів музично-педагогічних факультетів / укладач А. Береза. Київ: РУМК, 1991. 76 с.
15. Шультіна В. Про курс методики навчання гри на фортепіано. Питання фортепіанної педагогіки та виконавства: зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 25-28.

Додаткова література

1. Кравченко Т. У класі фортепіано (нотатки педагога): зб. ст. Київ: Муз. Україна, 1981. С. 3–16.
2. Кременштейн Б. Л. Воспитание самостоятельности учащегося в классе специального фортепиано. – М.: Сов. композитор, 2003. – 120 с.
3. Курковский Г. В. Питання фортепіанного виконавства. Збірник статей. – К.: Муз. Україна, 1983. - 139 с.
4. Милич Б. О. Про формування і вдосконалення викладацької майстерності педагогів-піаністів. – К.: Муз. Україна, 1971. – 62 с.
5. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.

Орієнтовний репертуар (з фортепіано)

П'єси

1. Аверченко А. Три мініатюри.
2. Барвинський В. Дощ.
3. Барток Б. Дітям. Зош. 1: №№ 1- 3, 5- 7. Мікрокосмос. Зош.1, 2, 3 (за вибором).

Вибрані дитячі п'єси (за вибором).

4. Беркович І. Румунська пісня.
5. Бетховен Л. Екосези: Мі-бемоль мажор, Соль мажор. П'ять шотландських народних пісень (за вибором).

6. Благой Д. Альбом п'єс. Зош. 1: Прогулянка, Жарт.
7. Бойко Р. Маленька сюїта: Зелені Карпати, Стара хата, Думка.
8. Виноградов Ю. Танок ляльки.
9. Волков В. 30 п'єс для фортепіано. Вечірня пісня. Чотири п'єси.
10. Гайдн Й. Менует Соль мажор. Дві п'єси: Фа мажор, Мі- бемоль мажор.
11. Геворкян Ю. Альбом дитячих п'єс для фортепіано (за вибором).
12. Гедіке А. Тв. 6. №№ 5, 8, 15, 19. Тв. 58. Прелюдія.
13. Гендель Г. Арія ре мінор, Менует мі мінор. Три менуета: Фа мажор, ре мінор.
14. Глієр Р. Арлекін. Маленький марш.
15. Глінка М. Полька, Почуття.
16. Гнесіна О. П'єси-малюнки: № 10. Казочка. П'єси-картини: № 4. Зі стрибалкою,

№ 9. Засяяло сонечко.

17. Голубєв Є. Тв. 27. Колискова.
18. Гречанінов О. Тв. 98. Дитячий альбом (твори за вибором). Тв. 118. Східний наспів. Тв. 123. Намисто (за вибором).
19. Дваріонас Б. Маленька сюїта: Прелюдія Вальс соль мінор, Млин.
20. Дроздов О. В Башкирії, Українська пісня.
21. Жербін М. Косолапий ведмедик.
22. Живцов А. У печері. Анютини оченята. Вальс.
23. Жилінський А. Дятел та зозуля, Танок.
24. Кабалевський Д. Тв. 27. Вибрані п'єси: Старовиний танок. Токатина. Тв. 39.

Клоуни.

25. Кирвер К. Сонце сідає за море.
26. Коломієць А. Козачок.

Поліфонічні твори

1. Антюфєєв Б. Пісенька.
2. Арман А. Фугета До мажор.
3. Бах І.С. Нотний зошит Анни Магдалени Бах: Менует Соль мажор, Менует ре мінор, Волинка Ре мажор, Полонез соль мінор № 2.
4. Бах І.Х. Алегрето.
5. Бах Ф.Е. Менует.
6. Бем Г. Менует.
7. Беркович І. Поліфонічні п'єси.
8. Бланжині Ф. Арієта.
9. Ботяров Є. Канон.
10. Гендель Г. Дві сарабанди: Фа мажор, ре мінор. Менует. Алеманда.
11. Герштейн Г. Канон ля мінор.
12. Гольденвейзер О. Тв. 15. Фугета № 13. Тв. 16. № 13 Фугета.
13. Іванов-Радкевич М. Вісім поліфонічних двоголосних п'єс: №№ 3, 6.
14. Карташов М. Щира розмова.
15. Кірнбергер І. Менует Мі мажор.
16. Кореллі А. Сарабанда мі мінор.

17. Кребс І. Пасп'є, Менует.
18. Кригер І. Менует. Сарабанда.
19. Кунау І. Сарабанда.
20. Лисенко М. Українська пісня.
21. Павлюченко В. Фугета.
22. Свиридов Г. Альбом п'єс для дітей: Колискова пісенька.
23. Слонов Ю. П'єси для дітей: Прелюдія.
24. Шишаков Ю. Канон.
25. Щуровський Ю. Канон

Твори великої форми

1. Андре А. Тв. 34. Сонатина № 5 Фа мажор, ч. 1.
2. Беркович І. Школа гри на фортепіано: Сонатина Соль мажор. Сонатина До мажор.
3. Бетховен Л. Сонатина Соль мажор, ч.1, 2. Сонатина Фа мажор.
4. Благой Д. Альбом п'єс: Маленькі варіації соль мінор. Маленькі варіації Ля мажор.
5. Гедіке О. Тв. 36. Сонатина До мажор, Тв. 46. Тема з варіаціями.
6. Глієр Р. Тв.43. Рондо.
7. Гнесіна О. Тема та шість маленьких варіацій Соль мажор.
8. Діабеллі А. Сонатина Фа мажор. Тв. 151. Сонатина № 1: Рондо.
9. Жилінський А. Сонатина Соль мажор.
10. Жупанович Л. Варіації на тему дитячої пісні.
11. Кабалевський Д. Тв. 51. Варіації Фа мажор. Тв. 27. Сонатина ля мінор.
12. Клементі М. Тв. 36. №1. Сонатина До мажор.
13. Лукомський Л. Сонатина Ре мажор.
14. Моцарт В. Сонатина соль мінор.
15. Плейєль І. Сонатина Ре мажор.
16. Раков М. Сонатина Ре мажор. Сонатина До мажор.
17. Рожавська Ю. Сонатина ч. 2.
18. Салютринська Т. Сонатина Соль мажор.
19. Сільванський М. Легкий концерт Соль мажор.
20. Сорокін К. Тема з варіаціями ля мінор.
21. Фоглер Г. Концерт До мажор.
22. Чимароза Д. Сонатина ре мінор.

9. Рекомендовані джерела інформації (з бандури)

Основна література:

1. Бобечко О. Бандурне мистецтво ХХ століття в контексті процесів фемінізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Оксана Юрїївна Бобечко. – Львів, 2014. – 20 с.
2. Бобечко О. Витоки і розвиток камерних ансамблевих форм жіночого бандурного виконавства / Оксана Бобечко // Вісник Прикарпатського університету ім. В. Стефаника. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2009–2010. – Вип. 17–18. – С. 332–339.
3. Брояко Н. Теоретичні аспекти виконавської техніки бандуриста / Надія Брояко. - Івано-Франківськ: Обласна друкарня, 1997. – 150 с.
4. Брояко Н. Б. Методика навчання гри на бандурі: навчальний посібник / Надія Брояко.– К., 2007. – 230 с.
5. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / Оксана Іванівна Ваврик. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с.

6. Ваврик О. Кобзарські школи в Україні / Оксана Іванівна Ваврик. – Тернопіль: Збруч, 2006. – 221 с.
7. Грица С. Мелос української народної епіки / Софія Йосипівна Грица. – К.: Наукова думка, 1979. – 248 с.
8. Грушевська К. Українські народні думи / Катерина Грушевська: [том перший корпусу: тексти № 1–13 і вступ]. – Державне видавництво України, 1927. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, 2004. – Т. – ССХХ с. (вступ). – 176 с.
9. Грушевська К. Українські народні думи / Катерина Грушевська: [том другий корпусу: тексти № 14–33 і вступ]. – Х.; К.: ДВОУ видавництво «Пролетар», 1931. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України, 2004. – Т. – XXXI с. (вступ). – 304 с.
10. Губ'як Д. Грай, «Кобзарю!» / Дмитро Губ'як. – Львів: ТеРус, 2010. – 280 с.: 12 с. іл. Гуменюк А. Українські народні музичні інструменти України / Андрій Гуменюк. – К.: Наукова думка, 1967. – 244 с.
11. Давидов М. Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва / Микола Давидов. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. – 223 с.
12. Дмитрук І. І. Жанр перекладу та його різновиди в сучасному бандурному мистецтві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ірина Іванівна Дмитрук. – Львів, 2009. – 19 с.
13. Дутчак В. Бандурне мистецтво українського зарубіжжя ХХ – початку ХІ століття: монографія / Віолетта Дутчак. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2013. – 488 с.
14. Дутчак В. Ансамблевий вид виконавства на бандурі. Історія і сучасність: вступна стаття / Віолетта Дутчак // «Любіть Україну»: пісні для ансамблів бандуристів в аранжуваннях В. Дутчак. – Івано-Франківськ: Плай, 2003. – С. 3–12.
15. Дутчак В. Творчий портрет Оксани Герасименко: бандурне мистецтво на перехресті культур та епох (ювілейні узагальнення) / Віолетта Дутчак // Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. – Івано-Франківськ: Плай, 2009. – Вип. 15–16. – С. 136–147.
16. Дутчак В. Аранжування для бандури / В. Дутчак. – Навчально-методичний посібник для студентів спеціальностей «Музичне виховання» та «Музичне мистецтво». – Івано-Франківськ: Плай, 2001. – 90 с.
17. Дутчак В. Дзвенить могутньо святі бандури... До 40-річчя Івано-Франківської муніципальної капели бандуристів / В.Г. Дутчак, С. Я. Жовнірович, М.О. Шевченко; Прикарпат. нац. у-тет ім. В. Стефаника, Івано-Франків. обл. орг. Нац. спілки кобзарів України. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2009. – 148 с.
18. Ємець В. Кобза та кобзарі / Василь Ємець; [бібліограф. додат. З. Кузелі]. – К.: Муз.культура, 1993. – 111 с. – (Репринтне видання).
19. Жайворонок Н. Музичне виконавство як феномен музичної культури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.01 «Теорія і історія культури» / Н. Б. Жайворонок. – К., 2006. – 19 с.
20. Жеплинський Б. М. Коротка історія кобзарства в Україні / Богдан Жеплинський. – Львів: Край. – 2000. – 196 с.
21. Ігнатченко Г. Міжнародний конкурс виконавців Гната Хоткевича / Г. Ігнатченко // Музика. – 1998. – № 5. – С. 5–6.
22. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття: моногр. / Г. Карась. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. – 1164 с.
23. Кирдан Б. Народні співці-музиканти на Україні / Б. Кирдан, А. Омельченко. – К.: Музична Україна, 1980. – 182 с. – (Основні етапи розвитку кобзарства від найдавніших часів до 80-тих років ХХ століття, життя і творчість найвидатніших кобзарів).

24. Кияновська Л. Львівська бандурна школа другої половини ХХ ст. (Василь Герасименко та його учні) / Любов Кияновська // *Karpacki Collage Artystyczny (Biuletyn)*. – Przemysl, 2005. – С. 63–72.
25. Колесса Ф. М. Мелодії українських народних дум / Філарет Михайлович Колесса [підгот. до друку, вступ. стаття та прим. С. Й. Грици]. – К.: Наукова думка, 1969. – 591 с.
26. Кушпет В. Г. Старцівство: мандрівні співці-музиканти в Україні (ХІХ – поч. ХХ ст.) / Володимир Григорович Кушпет. – К.: Темпора, 2007. – 592 с.
27. Лісняк І. Становлення академізму у бандурному мистецтві ХХ століття / І. Лісняк // *Сучасні проблеми художньої освіти в Україні*. – Київ: Муз. Україна, 2006. – Вип. 1: Еволюційні процеси у музичному мистецтві: від минулого до майбутнього (Київ-Донецьк). – С. 142–150.
28. Мандзюк Л. С. Ансамблево-виконавська творчість бандуриста : мистецтвознавчий та психолого-педагогічний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Любов Сергіївна Мандзюк. – Х., 2007. – 18 с.
29. Мокрогуз І. Теорія аплікатури в сучасному бандурному виконавстві : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. Мистецтвозн: спец. 17.00.03. «Музичне мистецтво» / І. М. Мокрогуз. – Х., 2011. – 18 с.
30. Морозевич Н. В. Бандурне мистецтво як культурне надбання сучасності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Ніна Василівна Морозевич. – Одеса, 2003. – 16 с.
31. Нирко О. Кобзарство Кубані та Криму: навч. посіб. (хрестоматійне вид.) для студ. вищ. навч. закл. / Олексій Нирко; [упорядкув., редагув., передм., вступ. ст. Н. Сулій]. – К.: Просвіта, 2008. – 408 с.
32. Ніколенко О. Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово-стильової еволюції: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / О. І. Ніколенко. – Львів, 2011. – 16 с.
33. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін / О. П. Рудницька. – К., 1998. – 351 с.
34. Слюсаренко Т. Бандурне виконавство як явище національної музичної культури: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Т. О. Слюсаренко. – Харків, 2016. – 21 с.
35. Супрун Н. Гнат Хоткевич – музикант: музично-теоретичне дослідження / Надія Супрун. – Рівне: Ліста, 1997. – 280 с.
36. Хоткевич Г. Підручник гри на бандурі / Гнат Мартинович Хоткевич. – Харків: ДВУ, 1930. – Ч. 1. – 20 с.
37. Хоткевич Г. М. Бандура та її можливості / Гнат Мартинович Хоткевич; заг. ред. Та передм.: В. Ю. Мішалов; Фонд нац.-культ. ініціатив ім. Гната Хоткевича. – Торонто: Глас; Харків : Майдан, 2007. – 91 с.: іл. – (Серія «Музична спадщина Гната Хоткевича». Вип. 1).
38. Хоткевич Г. М. Бандура та її репертуар / Гнат Мартинович Хоткевич; передмова, коментарі, загальна редакція В. Мішалова. – Харків: Фонд національно-культурних ініціатив імені Гната Хоткевича, 2009. – 270 с. – (Серія «Музична спадщина Гната Хоткевича». Вип.3).
39. Черемський К. П. Шлях звичаю / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Глас, 2002. – 444 с.
40. Черемський К. Традиційне співоцтво. Українські співці-музиканти в контексті світової культури: наукове видання / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Атос, 2008. – 248 с.

Додаткова:

1. Андрейко О. І. Сучасні підходи до формування виконавської майстерності музиканта-інструменталіста / О. І. Андрейко // Збірник наукових праць «Педагогічний процес: теорія і практика». – 2009. – № 1. – С. 15–23.
2. Бобечко О. Тріо – як пріоритетна форма жіночого ансамблю бандуристок: питання генези виконавської форми і репертуару / О. Ю. Бобечко // Проблеми сучасної педагогічної освіти: збірник статей. Серія: Педагогіка і психологія. – Ялта: РВВ КГУ, 2009. – Вип. 23. – Ч.2: Музична педагогіка. – С. 100–107.
3. Богачевська-Хомяк М. Білим по білому: Жінки в громадському житті України, 1884–1939 / Марта Богачевська-Хомяк. – К.: Либідь, 1995. – 424 с.: іл.
4. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. – Дрогобич: Коло, 2003. – 528 с.
5. Герасименко О. Становлення та розвиток професійного ансамблевого бандурного виконавства на Львівщині/Оксана Герасименко//Академічне народно-інструментальне мистецтво та вокальні школи Львівщини: збірник матеріалів наук.-практ. конф. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 250–260.
6. Жеплинський Б. М. Українські кобзарі, бандуристи, лірники: енциклопедичний довідник / Б. М. Жеплинський, Д. Б. Ковальчук. – Львів: Галицька видавнича спілка, 2011. – 316 с.; 1154 іл.
7. Кісь О. Жінка в традиційній українській культурі: друга половина ХІХ – поч. ХХ ст. /Оксана Кісь. – Львів: Ін-т народознавства НАН України, 2008. – 272 с. .
8. Лисенко М. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, виконуваних кобзарем О. Вересаєм / Микола Віталійових Лисенко. – К.: Мистецтво, 1955. – 87 с. .
9. Мандзюк Л. Вплив емоційного фактора на психофізіологічну сутність виконавського апарата бандуриста / Л. С. Мандзюк // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: збірник наукових праць. – Харків-Луганськ: Стиль-Іздат, 2004. – С. 194–203.
10. Мандзюк Л. С. Історичні основи виникнення та ствердження ансамблевого виконавства на бандурі / Л. С. Мандзюк // Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка: збірник наукових праць Ч. 1: Мистецтвознавство. – Харків-Луганськ: Стиль-Іздат, 2003. – С. 138–147.
11. Мандзюк Л. С. Про виконавські проблеми лівої руки бандуриста в контексті художньо виразної гри / Л. С. Мандзюк // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць. Вип. 6 / [за ред. Н. Є. Гребенюк]. – Х.: Каравела, 2001. – С.175–183.
12. Нирко О. Доля українських кобзарів-бандуристів на Кубані. Неповний реєстр кубанських кобзарів-бандуристів (складений Олексієм Нирко) / О. Нирко // Етнічна історія народів Європи: Збірник наукових праць. – К., 2001. – № 10. – С. 10–21.
13. Обух Л. Типологія освітніх інституцій кобзарського мистецтва українського зарубіжжя : за матеріалами журналу «Бандура» /Людмила Обух // Музикознавчі студії : наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка. Вип. 21 / [ред.-упоряд.: О. Катрич, А. Душний, Б. Пиц]. – Дрогобич: Посвіт, 2009. – С. 49–57.
14. Олексієнко О. Творчість Миколи Дремлюги і становлення бандурного репертуару автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. мистецтвознавства: спец 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Олександр Олексієнко. – К., 2003. – 24 с.
15. Олійник О. Фестиваль бандура – 2000. / Ольга Олійник // Бандура. – 2000. – № 71–72. – Січень-квітень. – С. 26–34.
16. Пересада А. І. Конкурс виконавців на народних інструментах / А. І. Пересада / Народна творчість та етнографія. – 1982. – № 5. – С. 93–94.
17. Ревуцький Д. М. Українські думи та пісні історичні / Д. Ревуцький. – К.: Асоціація етнологів, 2002. – 370 с.

18. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція) : монографія / Михайло Хай. – К.: Дрогобич, 2007. – 538 с.
19. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу / Гнат Хоткевич. – Харків, 1930. – 283 с.
20. Черемський К. П. Повернення традиції / Костянтин Петрович Черемський. – Х.: Центр Леся Курбаса, 1999. – 288 с.
21. Штокалко З. Кобзарський підручник / за ред. А. Горняткевича – Едмонтон : К.: Вид-во Канадського ін-ту українських студій, 1992. – 345.

10. Орієнтовний репертуар (з бандури)

Варіації для бандури:

1. С.Баштан Варіації на укр.нар. пісню «Йшли корови із діброви»
2. М.Глінка Варіації на тему Моцарта
3. Г.Гембера Варіації на укр.нар. пісню «Марена»
4. К.Новицький Варіації на дві укр.нар.теми
5. А.Муха Варіації на укр.нар. пісню «Взяв би я бандуру»
6. К.Мясков Варіації на дві укр.нар.теми
7. К.Мясков Варіації на укр.нар.пісню «Ой співаночки мої»
8. К.Мясков Варіації на укр.нар.пісню «Якби мені черевички»
9. В.Кухта Скерцо
10. О.Герасименко Варіації на укр.нар.пісню «В кінці греблі, шумлять верби»

Інструментальні твори для бандури:

1. О.Гук-Кабачій Весна без тебе
2. О.Гук-Кабачій Наспів ранкового моря
3. О.Дегтяр Концертний етюд
4. Є.Лінгвінський Зорепад
5. О.Вінницький Босса-нова
6. Я.Стецюн Український танок
7. К.Мясков Скерцо
8. К.Мясков Наспів
9. К.Мясков Роздум
10. К.Мясков Елегія
11. М.Дремлюга Дума
12. О.Герасименко Елегія
13. О.Герасименко Роздум
14. Г.Матвіїв Блюз нічного причалу
15. Г.Матвіїв Місячна доріжка
16. М.Скорик обр.Я.Джусь Мелодія
17. О.Левицький Прелюд
18. Є.Дога Сонет
19. Р.Лісова Назавжди
20. В.Кухта Концертний етюд

Вокально-інструментальні твори

1. Сл. і муз. О.Дегтярь «Світ одвічної краси»
2. Укр.нар.пісня в обробці О.Герасименко «Ой я знаю, що гріх маю»
3. С.Гулак-Артемівський Романс Оксани
4. Укр.нар.пісня в обробці М.Лисенка «Дощик»
5. Укр. нар. пісня «Зоре моя вечірняя»

6. Муз.В.Титаренка сл. Б.Списаренка «Журавка»
7. Муз. І.Шамо сл.Ю.Рибчинського «Три поради»
8. Муз.Р.Лісової, сл.Т.Акименка «Доле моя»
9. Муз.Р.Лісової, сл. С.Карнієнко «Розкажи, матусю...»
11. Муз.і сл. В.Івасюка «Колискова»

**12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)**

Музичний інструмент (фортепіано, бандура, тощо), комп'ютер або ноутбук, аудіо колонки, бездротовий доступ до мережі інтернет.